

11. Ampingi ang imong emosyonal nga kahimsog

Importante nga magpahulay ug mag-relax

- Limitahi ang media
- Apil sa mga pang-kulturang tradisyon
- Pakigbahin sa imong gipili nga espirituhanong gawi
- Ibansay ang pagkamahunahunaon pinaagi sa pagpokus sa imong ginhawa

12. Pangita og propesyonal nga tabang o suporta

Makabuhat og kalainan ang propesyonal nga tabang

- OK ra ang pagpangayo og tabang
- Pangayo sa imong doktor og provider sa mental nga kahimsog
- Pag-andam og mga pangutana para sa provider
- Hibal-i ang coverage sa imong insurance
O pangutana sa imong lokal nga Health Center sa Komunidad bahin sa mga libre o barato nga serbisyo

“Ang pagpangayo og tabang usa ka timailhan sa kalig-on!”

PAGPA-SCREEN

Komon ug matambalan ang mga kondisyon sa mental nga kahimsog.

Pagpa-screen sa mental nga kahimsog (QR code) o bisitaha ang www.noshamegethelp.org

Available ang Tabang

Lifeline sa Krisis ug Pagpakamatay - I-dial ang 988

Text Line sa Krisis - I-text ang ALOHA sa 741-741

12 Mga Tool
para sa
Mental nga Kaayohan

Makatabang kining **12 ka TOOL** nga makasugakod ka sa mga pagsulay ug maprotektahan ang *imong mental nga kaayohan*

1. Pakigkonekta sa imong pamilya ug mga higala

Mas mamaayo ang imong pagbati kung mabati nimo nga suportado ka

- o Paggahin og panahon uban ang pamilya ug mga higala
- o Apil sa usa ka grupo o pagkuha og klase

2. Pagpokus sa positibo

Moresulta sa mga maayong nga pamatasan ang mga positibong hunahuna

- o Pagpokus sa mga butang nga mapasalamaton ka
- o Pagbaton og paglaum ug pagsalig sa mga maayong dangatan

3. Ginhawa og lawom kada adlaw

Makatabang ang pagginhawa nga mukalma ang imong lawas ug hunahuna

- o Lingkod og tarong
- o Ginhawa og hinay-hinay gikan sa imong tiyan
- o Ipagawas ang bisan unsang mahunahunaan

4. I-enjoy ang mga makapahimsog nga pagkaon

Nagkinahanglan og sustansya ang imong lawas ug utok

- o I-andam daan ang pagkaon
- o Pagkaon sa regular nga oras aron madugangan ang kabaskog
- o Likayi ang mga gi-process nga pagkaon ug tam-is nga ilimnon
- o Pagkaon og balanse nga mga pagkaon ug snack nga adunay mga prutas, utan, grain, ug protina

5. Ilihok ang imong lawas kada adlaw

Ang pagpabiling aktibo makatabang nga mapagawas ang stress

- o Paggahin og oras para sa imong aktibidad
- o Pagpakiglambigit
- o Buhata ang mga aktibidad nga ma-enjoy ka Kay lagmit nga mas ganahan kang buhaton kini kanunay!

6. Pagbaton og saktong tulog

Makatabang ang pagtulog nga mas makasugakod ka

- o Siguroha nga komportable ang imong kwarto
- o Isulat ang bisan unsang kabalaka sa dili pa matulog
- o Likayi ang mosunod sa dili pa matulog: Trabaho, TV, pagkaon, ilimnon, ug caffeine

7. Higugmaa ug saligi ang imong kaugalingon

Igo na ka!

- o Pahinumdomi ang imong kaugalingon sa imong mga kusog ug kaanyag kada adlaw

Ipraktis ang **DEEP-BREATHING** pag-ehersisyo labing menos kausa sa usa ka adlaw

8. Katawa ug paghimo og ikalipay

Pun-a ang imong kinabuhi sa mga butang nga imong ganahan

- o Buhata kanunay ang butang nga imong ganahan
- o Paminaw og kanta
- o Katawa uban ang pamilya ug mga higala Maayo gyud nga tambal ang katawa!

9. Ipakita sa uban ang pagkamaayo

Makapalambo sa imong kahimsog ang pagtabang sa uban

- o Ang pagtabang wala nanginahanglan og kwarta
- o Makatabang ka gamit ang oras o mga kahanas
- o Makahatag og kalipay sa uban ang pahiyom

10. Paggahin og panahon sa gawas sa nature

Makatabang ang nature nga makunhoran ang stress ug kabalaka

- o Adto sa beach, kakahuyan, o garden
- o Hanggapa ang limpyo nga hangin
- o Paminawa ang tingog sa nature
- o Matikdi ang imong gibati